

Tổng Bí thư Tô Lâm: Chuyển tư duy chăm sóc y tế cho người khuyết tật sang cách tiếp cận xã hội hòa nhập

21:23 03/12/2025

Chiều 3/12, tại Trụ sở Trung ương Đảng, Tổng Bí thư Tô Lâm chủ trì buổi làm việc về tình hình thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước đối với người khuyết tật.

Tổng Bí thư Tô Lâm phát biểu. Ảnh: Thống Nhất/TTXVN

Dự buổi làm việc có các đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng: Lê Thành Long, Phó Thủ tướng Chính phủ; Phạm Gia Túc, Chánh Văn phòng Trung ương Đảng; Lâm Thị Phương Thanh, Phó Chánh Văn phòng Trung ương Đảng; Nguyễn Đắc Vinh, Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa và Xã hội; Đào Hồng Lan, Bộ trưởng Bộ Y tế; đại diện các ban, bộ, ngành liên quan.

Theo báo cáo của Bộ Y tế, Việt Nam hiện có hơn 8 triệu người khuyết tật. Người khuyết tật đặc biệt nặng và nặng được hưởng chế độ trợ cấp xã hội hàng tháng, cấp thẻ bảo hiểm y tế, hỗ trợ chi phí giáo dục, học tập.

Cả nước có 165 cơ sở trợ giúp xã hội chăm sóc người khuyết tật (104 cơ sở công lập và 61 cơ sở ngoài công lập) đang chăm sóc khoảng 25.000 người khuyết tật, tâm thần và quản lý khoảng 80.000 người khuyết tật, người tâm thần tại cộng đồng.

Các bộ, ngành và địa phương đã xây dựng và tổ chức triển khai các chương trình, kế hoạch, đề án nhằm thực hiện mục tiêu đến năm 2030: Tất cả người khuyết tật đặc biệt nặng và nặng được trợ cấp xã hội hàng tháng và cấp thẻ bảo hiểm y tế miễn phí; khoảng 90% người khuyết tật tiếp cận các dịch vụ y tế dưới các hình thức khác nhau; 80% trẻ em từ sơ sinh đến 6 tuổi được sàng lọc phát hiện sớm khuyết tật bẩm sinh, rối loạn phát triển và được can thiệp sớm các dạng khuyết tật; 90% người khuyết tật ở độ tuổi mầm non và phổ thông được tiếp cận giáo dục. Toàn bộ công trình xây mới và 50% công trình cũ bảo đảm điều kiện tiếp cận đối với người khuyết tật...

Qua khảo sát thực tế, hiện nay, việc tiếp cận giao thông chưa phù hợp với việc di chuyển của người khuyết tật và sử dụng các thiết bị trợ giúp người khuyết tật là một trong những vấn đề khó khắc phục nhất. Nhiều công trình xây dựng trước đây chưa tuân thủ tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật đảm bảo tiếp cận cho người khuyết tật. Số lượng người khuyết tật được chăm sóc tại các cơ sở trợ giúp xã hội còn ít.

Các trung tâm hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập hoặc trường chuyên biệt dành cho trẻ khuyết tật còn thiếu về số lượng, thiếu các dịch vụ hỗ trợ giáo dục trẻ khuyết tật. Người khuyết tật còn gặp khó khăn tìm kiếm việc làm, tạo sinh kế, tạo thu nhập, cạnh tranh trên thị trường lao động. Người khuyết tật còn khó khăn tiếp cận các hoạt động văn hóa, giải trí, thể dục thể thao ở cơ sở, nhất là ở các vùng nông thôn, miền núi.

Phát biểu tại buổi làm việc, Tổng Bí thư Tô Lâm nhấn mạnh, việc chăm lo cho người khuyết tật không chỉ là trách nhiệm đạo lý, mà còn là thước đo của sự văn minh, hiện đại, là yêu cầu của phát triển bền vững và hội nhập quốc tế. Trong những năm qua, Đảng, Nhà nước đã có nhiều chủ trương, chính sách quan trọng; nhiều mô hình hỗ trợ, phục hồi chức năng, giáo dục hòa nhập, tạo việc làm... đã phát huy hiệu quả. Nhiều người khuyết tật đã nỗ lực vươn lên, học tập, lao động, đóng góp giá trị cho xã hội.

Tổng Bí thư chỉ rõ, thực tiễn cho thấy, phần lớn người khuyết tật còn gặp nhiều khó khăn trong cuộc sống hằng ngày. Không ít người khuyết tật, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em, vẫn đối mặt với nguy cơ bị bạo lực, bị bỏ rơi, bị phân biệt đối xử.

Nhằm xác định rõ những khó khăn, đề ra các giải pháp thiết thực, Tổng Bí thư yêu cầu phải hướng tới mục tiêu rất rõ ràng: Không để bất kỳ người khuyết tật nào bị bỏ lại phía sau. Mọi người khuyết tật đều có cơ hội sống tốt hơn mỗi ngày.

Sau khi nghe Bộ Y tế báo cáo và đại diện các ban, bộ, ngành trao đổi ý kiến, Tổng Bí thư nhấn mạnh, hỗ trợ người khuyết tật không chỉ là chính sách xã hội, mà còn là yêu cầu của phát triển văn minh, nhân văn, hiện đại, là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị.

Tổng Bí thư Tô Lâm phát biểu. Ảnh: Thống Nhất/TTXVN

Tổng Bí thư yêu cầu, phải làm rõ và hoàn thiện các giải pháp nâng cao khả năng tiếp cận, phục hồi chức năng cho người khuyết tật. Việc xây dựng chính sách cho người khuyết tật trong giai đoạn hiện nay phải đổi mới tư duy, chuyển cách tiếp cận từ y tế, chăm sóc sang cách tiếp cận xã hội hòa nhập. Tức là phải xây dựng các chính sách pháp luật tiếp cận người khuyết tật theo mô hình xã hội chứ không phải theo mô hình tiếp cận y tế thông thường.

Điều này có ý nghĩa rất quan trọng, khuyết tật không phải chỉ là vấn đề sức khỏe, khiếm khuyết chức năng mà là những rào cản xã hội, hạn chế tham gia đời sống kinh tế, văn hóa cộng đồng của người khuyết tật. Khi nhìn nhận đúng

bản chất này, chính sách phải hướng đến việc loại bỏ định kiến, giảm bất bình đẳng, mở rộng cơ hội, trao quyền cho người khuyết tật như những chủ thể phát triển chứ không phải đối tượng bị động chăm sóc. Từ góc độ đó, hệ thống chính sách cần phải được thiết kế mang tính liên ngành và toàn diện hơn.

Tổng Bí thư cho rằng, bên cạnh việc hỗ trợ y tế, phục hồi chức năng, bảo hiểm sức khỏe, nhà nước cần tập trung mạnh vào các chính sách giáo dục hòa nhập, đào tạo nghề phù hợp, cơ chế ưu đãi trong tuyển dụng, tiếp cận hạ tầng giao thông, công trình công cộng, chuyển đổi số cho phép người khuyết tật tiếp cận với dịch vụ công trực tuyến và các công cụ công nghệ hỗ trợ.

Chính sách an sinh xã hội cũng phải đảm bảo mức sống tối thiểu, hỗ trợ sinh kế, nhà ở, trợ giúp pháp lý để người khuyết tật có điều kiện hòa nhập một cách thực chất. Điều này đòi hỏi nâng cao nhận thức cộng đồng, xóa bỏ kỳ thị, thúc đẩy mô hình xã hội không rào cản và tiếp cận cho tất cả. Cùng với đó, cần khuyến khích các khu vực tư nhân, các tổ chức xã hội, cộng đồng tham gia sâu rộng vào các hoạt động hỗ trợ người khuyết tật, tạo ra việc làm, sáng tạo sản phẩm, dịch vụ thân thiện khác. Rà soát, cụ thể hóa mục tiêu đến năm 2030 mà Bộ Y tế đang xây dựng; mở rộng các dịch vụ phục hồi chức năng tại tuyến cơ sở, đảm bảo người khuyết tật được theo dõi sức khỏe định kỳ...

Tổng Bí thư yêu cầu, tiếp tục nghiên cứu các giải pháp mạnh mẽ để mọi trẻ khuyết tật đều được phát hiện sớm, được đến trường, được học tập, hòa nhập. Mỗi xã nào, mỗi địa phương nào có trẻ khuyết tật vẫn ở nhà là chính quyền, địa phương đó phải chịu trách nhiệm. Coi giáo dục là chìa khóa để trẻ khuyết tật không bị bỏ lại phía sau. Bộ Giáo dục và Đào tạo cần rà soát hệ thống trung tâm hỗ trợ giáo dục hòa nhập; ưu tiên địa phương còn thiếu hoặc chưa có trung tâm phát triển học đường cho trẻ em khiếm thị, khiếm thính, đào tạo giáo viên hỗ trợ.

Tổng Bí thư đề nghị, đề xuất giải pháp thiết thực, mở rộng cơ hội việc làm, sinh kế cho người khuyết tật và phải có những chính sách về vấn đề này cho người khuyết tật, bình đẳng, tự lực vươn lên, có cơ hội đóng góp cho xã hội. Những giải pháp về hạ tầng giao thông, công trình công cộng, dịch vụ trực tuyến chuyển đổi phải thân thiện, dễ tiếp cận hơn; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ trợ giúp và chuyển đổi số, nâng cao chất lượng cuộc sống cho người khuyết tật.

Tổng Bí thư lưu ý, tiếp tục nghiên cứu các giải pháp phòng ngừa, phát hiện bạo lực, bỏ rơi, phân biệt đối xử đối với người khuyết; cần có cơ chế báo cáo thân thiện, hỗ trợ kịp thời tại các cơ sở, chú trọng nhóm phụ nữ, trẻ em khuyết tật, những đối tượng dễ bị tổn thương nhất; tăng cường truyền thông và nâng cao

nhận thức xã hội, lan tỏa tinh thần tôn trọng, sẻ chia, đồng hành cùng người khuyết tật; đơn giản hóa thủ tục hành chính, bỏ những rào cản khiến người khuyết tật khó tiếp cận quyền lợi chính đáng.

Các cơ quan tiếp tục nghiên cứu sâu hơn, phân tích đầy đủ hơn, làm rõ những vướng mắc trong chính sách và thực tiễn, nêu rõ các nội dung chồng chéo giữa các chương trình, đề xuất các giải pháp mới, phù hợp với điều kiện đất nước và nhu cầu thực tế của người khuyết tật.

Tổng Bí thư đề nghị, Văn phòng Trung ương Đảng thông báo kết luận buổi làm việc; giao cho Đảng ủy Chính phủ chỉ đạo Bộ Y tế, các bộ, ngành tiếp tục nghiên cứu, tham vấn rộng rãi để có những giải pháp thiết thực, khả thi, tác động rõ rệt, từ đó xây dựng, hoàn thiện đề án, kế hoạch, hành động cụ thể, báo cáo Ban Bí thư xem xét cho ý kiến.

Tổng Bí thư nêu rõ, quan điểm chung là phải tạo một bước chuyển mới, hành động mạnh mẽ hơn, quyết liệt hơn để nâng cao chất lượng cuộc sống của người khuyết tật trong cả nước; để mọi người khuyết tật đều có cơ hội sống an toàn, học tập, làm việc, hòa nhập và phát triển như mọi công dân khác.

Theo TTXVN